

Kanteletar

elää kollektiivin musisoinnissa ja nykyajan arjessa

Sabrina ja Saarten tyttäret

Laulukollektiivi on yhteisö, jossa jokainen tekee myös omaa juttuaan yhteisesti määritellyissä raameissa. Siinä kokeillaan monenlaista, ja pidetään sopivin.

Sabrina Ljungberg kutsui kesällä 2015 joukon ystäviään laulamaan yhdessä Kantelettaren runoihin säveltämäänsä uutta musiikkia. Ensimmäisistä yhteisistä sävelistä lähti rakentumaan luova yhteisö, joka sai nimekseen Sabrina ja Saarten tyttäret. Laulukollektiivi Sabrina ja Saarten tyttäret ei ole aivan tavallinen kuoro. Se on musiikillinen yhteisö, jossa toimitaan kunnianhimoisesti ja uusia ilmaisutapoja rohkeasti etsien. Kollektiivissa

kokeillaan monenlaista, heittäytyään ja uskalletaan epämukavuusalueelle. Esityksissä Ljungberg johtaa yhtyettään rivistä, yhtenä laulajana. Tuloksena on jäsentensä näköinen, omaleimainen yhtye.

Tampereen Sävelessäkin huomiota herättänyt ja loppukonsertissa esiintynyt joukko on luomiensa sävelten lisäksi kehittänyt musiikkiaan niin kehorytmiikan kuin improvisoinninkin keinoin. Esityksiin rakennetaan visuaalisia elementtejä yhteistyössä valo- ja kuvataiteilijoiden sekä tanssijoiden kanssa. Ja on mukana toisinaan sähkökantelekin: Johannes Kairan elektroninen musiikki antaa oman särmänsä musiikkiin.

-Ja alun perin tämän oli tarkoitus olla vain korkeintaan parin keikan projekti. Se vain sai siivet eikä loppua näy, päinvastoin, kollektiivin perustaja hymyilee.

Säveltäminenkin on jokaisen juttu

Joulun alla Saarten tyttäret esittivät Kantelettaren joulutarinan, *Neitsy Maarian virren*, vaihtoehtona perinteisille joululauluille. Joulutarinan sävellysprosessi oli viety kollektiiviselle tasolle. Ljungberg innosti sävellystyöhön kollektiivin sellaisiakin jäseniä, joilla ei ollut aiempaa kokemusta musiikin kirjoittamisesta.

-Oli hienoa nähdä uusien säveltäjänalkujen herääminen. Yhteisen sävellysprojeikin ohjaaminen alkuluonnoksista konserttikokonaaisuudeksi asti oli opettavainen ja palkitseva matka.

Sabrina Ljungberg uskoo, että kuka tahansa osaa säveltää, jos siihen tarjotaan mahdollisuus ja puutteet.

-Itse ajattelin pitkään, että säveltäminen kuuluu joillekin erikseen armoitetuille. Kun aloin tehdä omaa musiikkia, oli tärkeää saada siihen ohjausta ja kannustusta. Nyt haluan antaa sitä vuorostani eteenpäin.

Tänä keväänä Sabrina ja Saarten tyttäret vei *Syryttää*-konserttinsa Järvenpäähän ja Lahteen. Vapun alla on luvassa *Voisi jo lempiä* -yhteiskonsertti mieskuoro Eujan kanssa Helsingissä. Toukokuussa yhtye äänittää kolme kappaletta ja kuvaa ensimmäisen musiikkivideon. Heinäkuussa on vuorossa konserttimatka Viron Saaremaalle, ja syksyllä luvassa Kantelettaren joulutarinan vieminen isommille yleisöille. Yhtyeen vakiintuneita konserttikonsepteja kehitetään ja viedään uusille yleisöille.

"Mitä me tytöt suuremma"

Parinkymmenen ammattilaisuusikon ja pitkälle edenneen musiikin harrastajan muodostama Sabrina ja Saarten tyttäret tulkitsee Kantelettaren runoja myös *Mitä me tytöt suuremma* -illoissa, jotka ovat samalla konsertteja ja työpajoja. Illoissa pureudutaan keskustelemalla ja yhdessä musisoimalla naiseksi kasvamisen teemoihin ja Kantelettaren runoihin.

-Kantelettaren runot puhuttelevat yhä, sillä runojen teemat ovat ajattomia. Uuden ja vanhan yhdistäminen on kiinnostavaa, ja omakohtaisen ilmaisun liittäminen tähän on palkitsevaa niin yleisöstä kuin esiintyjistäkin. Läsnaölo, heittäytyvä tarinankerronta ja itsensä likoon laittaminen ovat minulle esiintymisessä kaikki kaikessa.

Illat ovat Ljungbergin kertoman mukaan olleet täynnä innostusta, liikutusta ja ennen kaikkea yhdessä tekemisen riemua.

Kuoronjohtoa ja maailmanparannusta

Sabrina Ljungberg aloitti kuoronjohtamisen jo nuorena, ja on ehtinyt johtaa tähän mennessä jo useita kokoonpanoja mies- ja naiskuoroista lapsikuoroon.

-Olen ottanut uteliaana vastaan tarjotut työtehtävät, ja koen kehittyneeni niiden myötä kaikista eniten. Toki koulutus on antanut työkalut ammattiin, mutta rutiini ja oma ääni löytyvät tekemisen kautta. En ole ehkä perinteisin mahdollinen kuoronjohtaja painottaessani monimuotoista ilmaisuja, eli muutakin kuin itse laulamista.

Saarten tytärten lisäksi Ljungberg johtaa Savolaisen Osakunnan Laulajia ja Filianna Lahden Naislaulajia. Tänä keväänä alkoi pesti Vaskivuoren lukion kamari- ja mieskuorojen johtajana Jonna Vehmasen äitiyslomansijaisena.

-Kaikki kuoroni ovat minulle rakkaita. Saarten tytärten kanssa, omaa musiikkiani esittäessä koen kuitenkin olevani paljaimmillani.

Muutkin kuorot ovat ottaneet hänen musiikkiaan omakseen. Jo ennen Vaskivuoren sijaisuuden alkamista yksi Ljungbergin kappale oli löytänyt tiensä koulun tyttökuoron levyille. Tallenteen julkistamiskeikka oli kiintoisassa ympäristössä, Myyrmäen uimahallissa.

-Oli jo elämys sinällään uida altaassa, jonka reunalla kuoro laulaa. Kappaleeni jälkeen kuoron johtaja Matti Suomela kuulutti yleisölle, että laulun säveltäjä sitten polskii tuolla. Kanssaiimareilla riitti varmasti ihmettelemistä!

Tasa-arvotyötä musiikkimaailmassa

Sabrina Ljungberg valmistuu tänä keväänä musiikin maisteriksi Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta musiikkikasvatuksen aineryhmästä. Hänen loppu-työnsä, pro gradu -tutkielma *Bimbo bossi vai hyvä jätkä?* tarkastelee naispuolisten musiikinjohtajien kokemuksia työstään.

-Kyselytutkimuksessani naiset kertoivat lisäksi heihin kohdistuneesta sukupuolisesta arvostelusta, vähättelystä ja ulkonäköön kohdistuvasta arvioinnista.

- Musiikin johtopaikoilla vanhanaikaiset sukupuoliroolit ovat jämähtäneet kovin usein tiukoiksi käsityksiksi, joita on oikeasti vaikea perustella. Ne vallitsevat piilotettuina rakenteina edelleen yhteiskunnassamme, ja se näkyy valitettavasti myös musiikin johtamisessa. Naisten ja miesten väliset palkkaerot sekä korkean profiilin johtopaikkojen ja professorien miesvaltaisuus ovat tästä esimerkkejä. Ljungberg toivoo alalle aitoa tasa-arvoa, ja että jaottelu nais- ja miesjohtajiin loppuisi.

-Kuoronjohtajien alalla tasa-arvokehitys on hyvällä tiellä. Aiempien sukupolvien esikuvatyhjiön sijaan nuoret naiset ovat nousseet vahvoina tekijöinä esiin miesten rinnalle. Tämä on ehdottoman hyvä suunta. Kuoronjohtajan duuni on ilta- ja viikonloppupainotteista vastuullista musiikkikasvatus- ja kulttuurityötä, ja taustalla on usein musiikin korkeakoulututkinto. Tästä työstä tulee saada työmäärää ja koulutusta vastaava korvaus, ikään ja sukupuoleen katsomatta. ♦

Mikko-Oskari Koski
kuva Jesse Pasanen